

FOAIA POPORULUI

PREȚUL ABONAMENTULUI:

Pe un an . . . . . 4 cor. 40 bani.
Pe o jumătate de an . . . . . 2 cor. 20 bani.
România, America și alte țări străine 11 cor. anual.
Abonamente se fac la „Tipografia Poporului” Sibiu.

Foaie politică Apare în fiecare Duminecă.

Telefon Nr. 146.
Adresa telegrafică: »Foaia Poporului«, Sibiu.

INSERATE:

să primească la BIROUL ADMINISTRAȚIEI
(Strada Măcelarilor Nr. 12).
Un șir petit prima-dată 14 bani, a doua-oraă
12 bani, a treia-oraă 10 bani.

Războiul și deschiderea dietei.

În luptele năpraznice, pe care le dau cele două tabere, cari se războiesc, a intrat deocamdată puțină liniște. În aceeași vreme au slăbit atacurile desnădăjduite ale Rușilor, ca și încercările Francezilor de-a sparge frontul german. Liniștea aceasta, se pare însă, că ne pregătește deslănțuirea unei furtuni și mai mari. Sunt semne aproape sigure, cari arată, că în Franța războiul se va înverșuna din nou. Este dovedit, că Englezii și Francezii, cel puțin până acum nu au putut face prea mult rău germanilor. Planul lor de a ne strânge tot mai mult nu a reușit, după-ce noi am avut destule izvoare și mijloace, cu cari să putem face față dușmanilor până acum. Peste două luni vom avea în Germania și Austro-Ungaria o nouă recoltă de grâu și cartofi (crumpeni), așa că prin aceasta vom putea încă multă vreme să purtăm războiu.

Cu puterile, pe cari le-au avut până acum anglo-francezii nu pot face lucru mare. Pe întregul front, războiul este acum un războiu de asediu, ca la împresurarea unei cetăți. Și în felul, cum sunt așezate cele două tabere potrivnice, nu se poate secera nicăieri o învingere fără jertfe mari și fără de trupe numeroase. Englezii strigă că au învins la Neuve Chapelle, iar Francezii, că și-au lărgit frontul lor în Champagne și în ținutul dintre Meusa și Mozela. Dar aceste învingeri nu sunt așa de mari, ca acele avute de Germanii acum două luni la nord de Soissons. Asemenea învingeri rămân fără urmări asupra soartei războiului, dacă în spatele trupelor, cari au câștigat, nu sunt adunate puteri proaspete, cari să culeagă fructele învingerii, alungând pe dușman cât se poate de departe.

Englezii s'vonesc, că vor mai aduce încă 3 milioane de soldați în Franța. Dacă ar putea să-o facă aceasta, atunci s'ar întări mult, ceea ce nu ar însemna totuși o învingere sigură.

În Carpații noștri, pe linia dela Dukla și până la Uzsok, luptele au mai continuat de și nu sunt așa de înverșunate, ca în săptămânile trecute. Atacurile Rușilor au fost oprite pe loc și în unele părți, luând noi ofensiva, i-am silit să se retragă.

* * *

După cum am anunțat odată, parlamentul din Pesta s'a întrunit Marți spre a isprăvi și vota legile, cari sunt cerute de trebuințele războiului de acum. Între aceste mai întâi se socotește legea despre prelungirea mandatului deputaților din toată țara. Se știe, că alegerea de deputați ar fi trebuit să se facă anul acesta. Deoarece însă acum e cu neputință, din pricina războiului, să se țină aceste alegeri, ministrul-prezident cere parlamentului, să voteze o lege, prin care deputații aleși înainte de asta cu 5 ani, să mai rămână un an deputați.

În afară de acest proiect, guvernul a mai cerut parlamentului să voteze o lege, prin care să se întregască legea de până acum despre măsurile luate în starea de războiu, apoi un proiect de lege despre dreptul de a face apel și judecată împotriva unei alegeri de deputat. S'a înaintat apoi un proiect de lege, prin care se spune, că trădătorii de patrie sunt răspunzători cu toată averea lor. Un alt proiect de lege, așteaptă să fie votat de parlament, pentru ca de acum înainte, să fie pedepsiți aspru aceia, cari înșală armata aducându-i spre cumpărare marfă netrebnică. Alte câteva proiecte

ce se vor vota, sunt de mai puțină însemnătate.

În ședința cea dintâi opoziția maghiară — cei din partidul lui Andrassy și Kossuthiștii — au cerut guvernului, să fie luate în desbatere amănunțită toate aceste proiecte, ceea ce ministrul-prezident Tisza, a și promis, că o va face. Deputatul Rakovszky a cerut să fie lăsat a întreba pe ministrul prezident, de ce a fost silit fostul ministru de externe, contele Berchtold să-și lase postul său, în toiul războiului. Parlamentul i-a îngăduit, să facă interpelație în afacerea aceasta, iar ministrul-prezident a declarat, că la timpul său îi va da un răspuns.

După cât suntem informați și comitetul partidului național a ținut zilele aceste ședință în Budapesta. Ne așteptăm deci ca în desbaterile, ce se vor începe în parlament, să auzim și glasul deputaților noștri, cari sunt chemați în vremile grele de astăzi, să apere cu bărbăție interesele noastre naționale. Dacă opoziția maghiară nu și-a putut uita gâlcevile ce le-a avut cu guvernul, cu atât mai puțin pot să tacă deputații noștri, după-ce poporul românesc a dat dovezi așa de strălucite despre iubirea sa de țară.

Prelungirea serviciului de glotași. — Din Budapesta se comunică:

În ședința de azi, Luni, a camerei ungare ministrul apărării țării va prezenta între altele un proiect de lege, conform căruia datorința de a servi la gloate se va întinde și asupra tinerilor de 18 ani precum și a bărbaților dela 43—50 ani. Prima clasă a glotașilor o vor forma tinerii și bărbații dela 18—42 ani, a doua clasă cei dela 42—50 ani.

În înțelesul proiectului de lege pot fi folosite în viitor pertru întregirea armatei comune și a honvezimei toate clasele de glotași. În acest scop poate fi folosită însă clasa a doua (adecă cei dela 43—50 ani) numai în mod excepțional, anume clasa aceasta are să facă în genere servicii afară de teritoriul de luptă; pe acest teritoriu, adecă pe căm-

pul de luptă are să fie folosită numai când trebuințe deosebite pretind aceasta.

Votarea acestui proiect de lege și ridicarea sa la valoare de lege nu înseamnă însă, ca nouile clase să fie luate imediat în considerare, căci numărul celor apti pentru serviciul de arme, care stă armatei la dispoziție pe baza legilor de azi, este încă atât de mare, încât lipsurile din armata comună, a honvezimei și glotașilor sub arme se pot nu numai acoperi îndeajuns ci, precum e știut, unele din clasele mai tinere ale celor asentați, încă n-au fost luate în ajutor.

Dispoziții asemenea vor intra în vigoare și în Austria prin un decret împărătesc.

Conferența comitetului executiv al partidului național român. Eri Duminecă s'a ținut la Budapesta o consfătuire a fruntașilor partidului național român. Afară de deputații d-nii Dr. Teodor Mihali, Dr. Ștefan Pop și Vasile Damian, — au luat parte d-nii Dr. Iuliu Maniu, Blaj; Dr. Valeriu Branisce, Lugoj. Vasile Goldiș, Arad, d. Coriolan app, Orădea-mare, Dr. Nicolae Vecerdea, Brașov, Dr. Ioan Nedelcu, Oravița, și alții.

Consfătuirea aceasta a avut mai mult un caracter intim, mărginindu-se la un schimb de vederi asupra chestiunilor politice la ordinea zilei.

Decizii nu s'au luat și nici un comunicat nu s'a dat. Cei mai mulți dintre membrii au și plecat Luni la ora 2, cu trenul de Arad.

S'a simțit lipsa dlui deputat Dr. Alexandru Vaidă Voevod — a cărui soseire la Budapesta e așteptată pe Mercuri.

Telegramele războiului.

Budapesta 13 April. — Din marele cartier general al nostru se comunică oficial cu data de azi:

Ofensiva Rușilor în Carpați, care ține cam dela 20 Martie, s'a oprit pe întreagă linia. După ce în luptele în lărjite dela Paști am zădărnicit încercările forțelor mari dușmane de a ne sparge

rândurile în valea Ondavei și a Laborței, dușmanul a încercat din nou să înainteze în Carpații păduroși, precum și pe ambele lături ale pasului Uzsok. Și aici însă am respins în zilele din urmă toate atacurile rusești cauzând dușmanului mari pierderi. Dealtcum situația e neschimbată. *Höfer.*

Budapesta 14 April. — Din marele cartier general al nostru se comunică oficial cu data de azi:

Situațiunea e în general neschimbată. Pe cei mai mulți sectori ai frontului din Carpați au fost numai lupte de artilerie. Vitezele regimente ungare de infanterie Nr 19 și 26 au recucerit în întreagă întinderea ei poziția, pe care ni-o luase mai înainte dușmanul spre nordvest dela pasul Uzsok. În Galiția de sudost și în Bucovina e liniște, *Höfer*

Budapesta 16 April. — Din marele cartier general al nostru se comunică oficial cu data de azi:

Spre ost dela Blogie, lângă Pietrikow — în Polonia rusească — am respins un atac rusec. Pe cursul inferior al Nidei artileria noastră a aprins un magazin rusec de muniții. Rușii și-au părăsit fugind celelalte tranșee, cari au fost expuse focului nostru foarte eficace de artilerie.

Pe frontul din Carpați numai în Carpații păduroși s'au dat ici colea lupte. Ca întotdeauna așa și acum am respins atacurile infanteriei rusești, care înainta în contra noastră; i-am cauzat dușmanului pierderi grele prinzându-i și 400 de soldați. În luptele parțiale de pe valea râului Stryi am mai prins 268 de soldați dușmani. *Höfer.*

Budapesta 18. April. — Din marele cartier general al nostru se comunică oficial cu data de azi:

Situația e în general neschimbată. În Carpații păduroși am respins sângeros atacurile, pe cari Rușii le-au îndreptat în contra noastră lângă localitățile Nagypolány, Zellö și Telopoc făcând prizonieri 7 ofițeri și 1425 de soldați dușmani. Pe toate celelalte fronturi s'au dat numai lupte de artilerie.

Pe câmpul de operații dela sud n'a obvenit nimic de semnalat. Am respins cu succes focul artileriei sârbești din regiunea Belgradului *Höfer.*

In așteptarea lovituri hotărâtoare.

București. — Ziarul »Steagul« publică următoarea informațiune:

*Când dușmanul lipsiți de lege
Vin spre noi cu gând mîșel.*

*Steag avem și noi, strătne,
Și l tubim cu jurământ.
Ziua răului când vine,
Ce frumos se sbate 'n vânt!
E frumos și steagul vostru,
Dar pe-al nostru de-l privesc
Tot mai mândru este-al nostru
Și mat sfânt, că-i românesc.
Rupt de-asprimile furtunii
Răscolte de dușmani,
L au purtat cînstit străbunții
Prin atât amar de ani.
De ne chiamă azi la moarte,
Veseli mergem la războiu:
Să dea Domnul să ni-l poarte
Și nepoții tot ca noi!*

*Știm și noi o lege sfântă,
Și de mîi de ani acum
Stăm cu ochii tot spre țintă
Mergem tot pe-acelaș drum.
Pentru sfânta lege-a crucii*

Semn de liniște pentru câțva timp trebuie să fie și concediul de 3 săptămâni pe care l'a luat sir Edward Grey, ministrul de externe al Angliei.

Tot centrul nervos al acțiunii Triplei-Intelegeri este, incontestabil, la Londra, și sir Edward Grey, mai mult decât șeful său d. Asquit, conduce și politica Angliei și politica aliaților. Dacă el poate fără inconvenient, să ia trei săptămâni de odihnă; este că intrăm într'o perioadă de pregătire pur militară, în timpul căreia nu se așteaptă ca să se petreacă ceva important.

Aceasta concordă și cu indicațiunile cari, zice-se au fost oarecum date de generalul Pau; pregătire pe toată linia, care va cere aproape două luni, în urma cărora aliații vor exercita simultan pe toate fronturile o energică presiune pentru a aduce un rezultat militar mai hotărâtor.

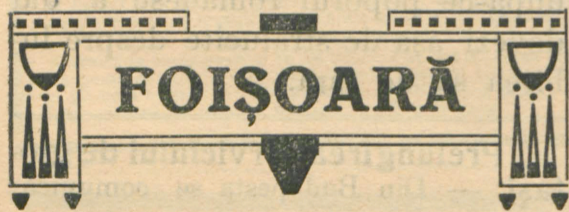
Pe frontul anglo-franco-ruso-german.

Berlin 13 April. — Buletinul oficial ai marelui cartier general german e pentru azi următoru:

Pe câmpul de operații dela vest, Francezii afirmă, că au aruncat asupra orașelor Ostende și Brügge 150 de bombe. Adevărul e, că cu totul 9 bombe au căzut în regiunea Ostendei precum și asupra orașului Brügge, fără de a me cauza ceva pagube.

Drept răspuns noi am aruncat apoi bombe asupra localităților ocupate de Englezi: Opering, Housebrough și Cassel.

La Berry-au-Bac Francezii au pătruns azi noapte într'unul din tranșeele noastre, dar i-am respins imediat. Spre ost dela Rheims am zădărnicit un atac al aviatorilor dușmani. Spre nordost dela Supper dușmanul a întrebuințat iarăși bombe cari produc gazuri amețitoare. Intre Maas și Mosele Francezii și-au continuat atacurile pe unele locuri cu violență, dar fără succes. La Maiserey, spre ost dela Verdun, am zădărnicit azi dimineață prin focul nostru trei atacuri dușmane. De o asemenea soarte s'au împărțit și atacurile, pe cari Francezii le-au îndreptat azi la amiazi și seara în contra noastră la Markevile spre sudvest dela Maiserey, unde dușmanul a băgat în foc forțe mari. Am respins iarăși ofensiva franceză pe frontul Markeville-Maiserey cauzând dușmanului pierderi foarte grele. La Bois-de-Prêtre se dau ziua-noaptea lupte îndârjite, prin cari câștigăm teren cu încetul. Spre sud dela Hartmannsweilerkopf am respins a-seară un atac francez.

CÂNTEC.

✱

*Țar'avem și noi sub soare
Și o râvnesc dușmani destui,
Dar prin vremi asupritoare
N'am lăsat-o nimănuț.
E bogată, zici! Vezt bine,
E bogată, căci în ea
Multe inimi sunt, strătne,
Și-t frumoasă, că-i a mea
Dacă-t mică nu-i de-ocară,
Că-i viteji în ea mai sunt,
Și-apoi și la noi în țară
Crește fierul din pământ,
Când vom, îl știm culege,
Știm cum să țsbim cu el*

*Pentru limba ce-o vorbim:
Ce de-oțel pe săbii lucit
Pus-am noi de când trătăm!
Șite Dumnezeu de-t bine
Ori de facem or'un păcat —
Dar noi știm că-asa e bine
Să ținem ee-am cputat.
Pentru lege, pentru limbă,
Noi cu gura prindem foc:
Numai vântul se tot schimbă,
Însă munții stau pe loc.*

*Sunt și neamuri mai cu nume,
Mai vestite la războiu:
Or fi multe poate 'n lume,
Câte n'au ajuns la noi.
Dar noi știm ce ne 'nvățară
Cel ce au fost, și când rostim
Vorba sfântă »neam și țară«
Noi strătue, tresărim.
Pentru cel ce ne iubește,
Tot ce-avem noi dăm cu drag,
Dar când neamul ni-l hulăște
Și vrășmaș ne vine în prag,
Mil de oști cu el s'aducă*

Pe câmpul de operații dela ost: La ost situația a rămas neschimbată.

Berlin 14 April. — Buletinul oficial al marelui cartier general german e pentru azi următorul:

Pe câmpul de operații dela vest: Am zădărnicit atacul de noapte, pe care dușmanul l-a îndreptat în contra noastră la Berry-au-Bac.

Spre nordvest dela Verdun Francezii au aruncat eri înspre liniile noastre de luptă bombe, cari produceau gazuri galbene, tari și omorâtoare. Intre Maas și Mosela luptele continuă.

Cu ocazia unui atac pe care Francezii l-au îndreptat cu mari forțe în contra liniei noastre de luptă Meiserex-Marcheville dușmanul a pătruns într'o mică parte a pozițiilor noastre, dar l-am scos îndată de-acolo printr'un contra atac. Atacurile îndreptate în contra noastră pe celelalte fronturi s'au izbit de rezistența pozițiilor noastre. Intre Combrès și St. Mihiel au fost ieri numai lupte de artilerie. În pădurea dela Ailly am respins trei atacuri dușmane, după ce încercările dușmanului de a ne arunca în aer câteva puncte n'au succedat. Atacul, pe care Francezii l-au îndreptat în contra noastră pe ambele laturi ale soselei Essey-Flirey, parte l-am zădărnicit, — și anume cel dat spre ost dela această șosea, parte a trecut în lupta cu baioneta, din care noi am eșit învingători. În Bois-de-Prêtre n'au fost lupte. În Vosgi a dat greș eșirea, pe care Francezii au îndreptat-o în contra localității Schnepfenriethkopf, spre sud vest dela Metzeral.

Pe câmpul de operații dela ost: La ost situația e neschimbată.

Berlin 16 April. — Buletinul oficial al marelui cartier general german e pentru azi următorul:

Pe câmpul de operații dela vest: La lupta de artilerie, care s'a dat eri în fața Ostandei și a Nieupertului au luat parte și câteva torpiloare dușmane, al căror foc l'am amuțit însă îndată. Spre sud dela St. Eloi am ocupat două case aruncându-le în aer. Pe coasta sudică a înălțimii Loretto iarăș decurg lupte începând de azi noapte. Intre râurile Maas și Mosela au fost numai lupte de artilerie. Francezii încep a folosi într'o măsură tot mai mare bombe, cari produc gazuri înecăcioase, precum și gloanțe de pușcă explozibile. Aviatorii noștri au dezvoltat iarăș o vie activitate pe o vreme frumoasă, senină. Piloții dușmani au aruncat bombe asupra localităților, cari se aflau în dosul pozițiilor noastre. Deasemenea au bombardat iarăș Fran-

cezi Freiburg-ul, unde au omorât și rănit mai mulți civili și mai cu seamă copii.

Pe câmpul de operații dela ost: La ost situația e neschimbată. În luptele mai mici, cari s'au dat în zilele din urmă la Kalvarja, am prins 1040 de Ruși și am capturat 7 mitralieze.

Berlin 18 April. — Buletinul oficial al marelui cartier general german e pentru azi următorul:

Pe câmpul de operații dela vest: Spre sud-ost dela Ypern Englezii au pătruns eri seara în pozițiile noastre din apropierea nemijlocită a canalului bombardându-le cu explozibile, dar i-am respins imediat printr'un contra-atac. În Champagne decurge încă lupta; aici Francezii au aruncat alaltaeri în aer un tancuș de lângă o poziție, pe care o ocupasem noi, nu și-au câștigat prin aceasta nici un avantaj însă. Intre râurile Maas și Mosela s'au dat numai lupte de artilerie. În Vosgi, spre sudost dela Stossweiser, am ocupat o poziție dușmană împinsă prea înainte. Spre sudvest dela Metzeral a trebuit să ne retragem avantposturile din fața puterii covârșitoare dușmane.

Pe câmpul de operații dela ost: La ost situația e neschimbată.

Spaima Rușilor.

Sublocotenentul Victor Rusu.

Cine este sublocotenentul Victor Rusu?

Ziarele din Viena și Buda-estă ne aduc amănunte foarte interesante cu privire la faptele eroice — aproape legendare, — pe care le-a săvârșit comandantul unei cete de glotași români dela începutul războiului încoace și până azi în numeroase lupte crâncene din Carpați, Galiția și Bucovina. Cel ce a săvârșit cu glotașii săi aceste fapte de vitejie, unice în felul lor, este fostul căpitan activ în armata austro-ungară Victor Rusu, astăzi sublocotenent de glotași, decorat cu medalia de aur pentru vitejie.

Absolvent al academiei militare, înființate încă pe timpul Mariei Teresia, Victor Rusu își făcuse o admirabilă poziție în armată, ajungând aghiotant al șefului de statmajor austro-ungar dinaintea baronului Konrad von Hoetzendorf. Înainte de a ajunge însă acolo a colindat Bosnia și Herțegovina și Serbia organizând temutul serviciu de spionaj al bandelor sârbești ce neliniș-

teau populațiunea pașnică din cele două provincii pe atunci numai ocupate de Austro-Ungaria. De multe ori s'a abătut și prin Muntenegru și în toate părțile a dat dovada unui admirabil sânge rece, unui spirit pătrunzător și bun cunoscător de oameni. Astăzi numără aproximativ 50 ani.

Demisionând din motive necunoscute din armată, a intrat în presă și a lucrat multă vreme în redacția organului partidului național român din Budapesta, „Lupta“, colaborând regulat la „Reichspost“, la organul socialiștilor creștini din Viena și la „Danzers Armees Zeitung“. A venit apoi în România, unde a luat parte ca ziarist la mai multe manevre, publicând în gazetetele din Austria câteva articole cu bune aprecieri cu privire la calitățile și defectele armatei române. În timpul din urmă avea o baie de piatră lângă T-Severin — când veni știrea despre izbucnirea războiului. Victor Rusu deși nu mai figurează în cadrele armatei austro-ungare, a alergat imediat să-și apere țara. S'a prezentat voluntar, i s'a dat rangul de sergent major și a primit comanda unei companii de cercetași compusă din glotași români aleși de el din ținutul Solnoc-Dobâca și Năsăud, cu care a operat așazicând desfăcut de celelalte trupe. În Bucovina și în Galiția, dealungul Carpaților se povestesc lucruri minunate despre această mână de eroi — și Rușii au pus preț de 25 000 de ruble pe capul comandantului, de care vreau să se scape cu orice preț.

Rusu își alege o sută de voinici.

După ce izbucnește războiul mondial Rusu reîntră în armata austro-ungară cu rangul de simplu soldat și primește imediat o misiune deosebită precum și șarja de sergent-major, cel mai înalt rang, ce se poate da între astfel de împrejurări. Înainte de a-și începe lucrarea viteazul român are o singură cerere, care i s'a împlinit cu plăcere: anume ca să-și poată alege singur oamenii, cari aveau să-i fie totul: tovarăși, camarazi, frați subalterni și fii. Își alege apoi 6 sută de soldați români tot unul și unul. Partea cea mai mare din acestia sunt de origine din comitatul românesc Szolnok-Dobâca (și nu cum scrie greșit ziarul maghiar „Az Ujság“, că ar fi din comitatul unguresc de pe pustă Szolnok). E interesant să amintim aci, că Rusu își alesese oameni dintre glotași, oameni cu familie, toți între 36—42 de ani. Alegându-și oamenii se pune apoi pe lucru purtându-i din exerciții în exerciții și făcându-le o adevărată creștere militară.

*Not suntem Români destui —
Când de plept cu noi s'apucă
Albă-l Ceru 'n mila lui!*

George Coșbuc.

„Vivat, Vlaicu!...“

— Mașina aia de sburat? — o prostie cu coarne! — a zis Mihailă Negrea, când a auzit de încercările oamenilor de a sbura, ca pasările, prin văzduh. „Ia, o jucărie! nimic mai mult! Cine naiba te pune să te iai cu Dumnezeu de piept, prin nori?! Nu-i făcut omu să sboare — și pace! Mai bine dai banu pe alte lucruri, decât să-l arunci în vânt!“

Când a auzit că și-au „rupt gâtu“ vre-o câțiva, cari au vrut să 'ncerce sborul — a râs Mihailă Negrea și-a zis: „O prostie! Prostie gogonată zău! Ce spuneam eu? Iacă, sboară și omu' — sîreacu' de el!“

Mai apoi însă s'a întors și Negrea, cum se 'ntoarce moara de vânt — după bătaia vântului. Ba, mai mult, s'a dus la Blaj, după ce și-a adunat bani din greu, pe „câmpul libertății“, când a sburat Vlaicu al nostru, și el a fost unul din țărani români, care a strigat mai tare: „Vivaaat, Vlaicu“, și l-a purtat pe umeri, în văzul tuturor.

* * *

Acum sta Mihailă Negrea lungit pe câmpul de luptă din Galiția și sângele îi gâlgăia din rana adâncă. Il nimerise un glonț rusesc în piept.

Ce-or face tovarășii lui: Dumitru și Vasile, din satu lor. Oare au ajuns ei pe coama de deal, unde li s'a dat porunca să ajungă?

Adineaori trimisese Negrea o scrisorică acasă, la ai săi: „Sânt sănătos și bine, care sănătate v'-o doresc și D-Voastră. Ne batem ca leii...“

Apasă mâna pe rană. Toate-s în

zadar. Sângele curge șiroaie. „Saniteții“ nu se arată. Unde să fie?

Al naibii lucru — să mori tu tocmai la începutul războiului!

Aude el cum durduie tunurile încă câțeva vreme — mai apoi se lasă o tăcere ca'n groapă...

Semn rău!

— „Doamne“, gândește Mihailă Negrea, numai de s'ar găta războiu ăsta bine. Nu-i vorbă, ne batem, ai noștri, vitejește — da' rusu-i câtă frunză și iarbă!

Colea e Bucovina, cu frați de-ai noștri, colea — Basarabia — hei! n'a auzit Negrea cum s'a rugat un basarabean de ăia, rănit! Nu mă 'mpușca, frate, că și eu sânt de-al vostru!?

Il apucă un cutr-mur prin tot trupul. „Ce s'a alege de neamu' meu? Biet neam românesc! Multe ai avut tu să înduri!“

„O să mă găsească „saniteții““

Cum își crește sublocotenentul Rusu ostașii? Intâiele lui vitejii.

Astfel — povestește Roda Roda — acest viteaz comandant ajunge până acolo, că-si obișnuise oamenii să umble desculți pe la Crăciun, pe un frig de 24 de grade fără să se vaite cătuș de puțin de frig. În scurt timp apoi ajunge prin puterea și influința ce o avea asupra oamenilor săi să formeze din ei un singur trup, al cărui suflet era dânsul. Intreagă această trupă era o mașină, care se mișca după voința celui care o conducea, era încă o mașină ale cărei părți își împlineau misiunea par'că dela sine fără se observe, că sunt conduse de energia de fer a comandantului. Căci în detașamentul lui Rusu aproape nu sunt de loc subofițeri: Fiecare lucra pe sozoata lui dar fiecare simțea gândul și voința comandantului dintr'o singură privire sau gest a acestuia.

Formându-și astfel oamenii, Rusu începe seria minunatelor sale isprăvuri. În scurt timp ajunge cu adevărat spaima armatei rusești, prin șirurile cărei face ravagii groaznice. Cea mai plăcută apucătură a acestei cete legendare e atacul prin surprindere. Atât ziua cât și noaptea.

Aceasta bravă ceată a avut cu Rușii douăzeci și șapte de lupte; 21 dintre ele le-a dat prin surprindere atacându-l pe dușman pe neașteptate și făcându-l să-și piardă capul ușurând prin aceasta într'o măsură de neprețuit operațiile armatei noastre. Incredințându-se apoi generali noștri de serviciile eno me, pe cari genialul comandant român le face armatei i-au mai sporit trupa dându-i și un mic detașament de husari, câteva mitralieze (mașini de împușcat) și vro-o 2—3 tunuri. Trupa se ridicase cu totul la două sute de oameni. Acum încep adevăratele minuni războinice. Viteazul comandant începe operațiunile lui mari, Rusu cu ai săi nimerea întotdeauna acolo, unde dușmanul nici nu se gândea să-l afle.

Rusu zdrobește o armată rusească.

Atacând odată o armată mai mare rusească sublocotenentul Rusu cu cei două sute de oameni omoară patru sute patruzeci și nouă de soldați ruși și 33 de cai; rănește 734 și face prizonieri 156 de ostași dușmani. Afară de aceea le răpește Rușilor o întreagă coloană de muniții prosum și opt tunuri!..

Trupa lui Rusu a pierdut cu totul 80 de oameni în răniți, bolnavi și vre o câțiva morți. Ar fi pierdut și mai puțini, dacă în prea marele

gândește Negrea mai departe. „Să mă târâsc de-a bușilea, ca copii ai mici... da 'n câtrău?... De se 'ntorc muscanii... de-'or fi bătut pe-ai noștri...“

Il apucă un junghiu. „Să mă vadă măicuța mea acuma...“

— — — — Stă acuma cu fața 'n sus, pe spate, fără să mai miște. Se uită cu ochii lui, cari încep să-și piardă tăria, pe 'ncetul, la cer, la norii de pe bolta cerească. Brațele nu și-le mai poate ridica.

— Dacă-am pierde noi, românii, în războiul ăsta! ... Că nu pot să trăiesc — să văd și eu ce s'a alege...“

Când — deodată — băta de aripi prin văzduh — visează? — e aievea? O pasăre! — mare și frumoasă — o bat raz-le soarelui — zboară liniștit — par'că se zărește și cărmaciul — nu, s'aude și larma — cum le zice numai: helice-helicelor — da, așa cetise el în „Foaia Poporului“ că le zice aripilor

lui zel nu s'ar fi aruncat în aventura de a ataca cu o jumătate companie patru compănii rusești ținându-le în loc până la ultimul moment. Aceasta întreprindere a fost aproape peste puterile sale și l'a costat 69 de oameni. Aceasta a fost însă singura pierdere mai însemnată, pe care a avut'o viteaza trupă și și această pierdere a avut'o numai pentru că a luptat în legătură cu alte trupe. Căci Rusu, când intra singur în luptă, numai cu trupa lui, nu avea pierderi n'ei odată.

Când Rusu își povestește despre isprăvile trupei lui — continuă corespondentul numitului ziar — te copleșește un sentiment curios, par'că ai auzi vorbindu-se despre faptele năzdravene ale voinicilor din povești. Aceste isprăvi sunt pildele fără seamăn ale vitejiei într'un războiu modern.

Rusu face alte două vitejii.

În 28 Decembrie primește Rusu porunca de a ușura la Usvirki atacul diviziei Nr. 54 neliniștindu-l pe dușman. Rusu însă s'a hotărât să isprăvească dânsul cu dușmanul, care se compunea din forțe covârșitoare; căci trebuie să se știe, că erau acolo 3—4 batalioane de infanterie, 4 mitralieze, două tunuri și mai multe sotnii (compănii) de cazaci. Atacul prin surprindere a lui Rusu a succedat. Dușmanul a suferit pierderi simțitoare și a trebuit să o ia la fugă. Astfel, că divizia Nr. 54 n'a mai avut nimic de lucru!

Această ceată căuta în totdeauna primejdia. Intotdeauna se angaja la luptă cu forțe superioare dușmane și întotdeauna — le pune pe fugă.

Și mai interesantă pare a fi însă lupta, pe care viteazul român cu mica sa ceată a avut'o la Lopușno. Aici Rusu trebuia să exploreze împrejurimile și să afle cu ori ce preț puterile dușmanului. A plecat deci din direcția Uissi-Putilla urcând munții dintre Berhoment-Șipot-Kamerale, munți cari aveau o înălțime ceva peste 1000 de metri. Pe coama munților a și dat de vre-o 3—4 detașamente dușmane, cari se compuneau din 3—4 batalioane de infanterie, 4 tunuri și mai multe mitralieze. Rusu îl atacă imediat pe dușman în flanc și după o luptă vehementă de câteva ore problema era rezolvită: un batalion dușman a fost nimicit iar celelalte au rupt'o la fugă.

Hămișagul sublocotenentului Rusu, când îi prinde pe Muscani.

Pe lângă însușirea prețioasă a unui soldat de a șta rece și nepăsător în fața morții, însu-

șalora de pe margini. — Vlaicu! Sboară Vlaicu prin aier, ca la Blaj!

Mihailă Negrea, care e gata să moară, își ridică capul, cu cea de pe urmă smâcitură, pe care mai este în stare să o facă. — Crede că Vlaicu trătaște — că ne-a venit nouă, românilor într'ajutor. — Prin brațele lui Negrea trecea puterea pentru cea din urmă dată. Se ridică puțin spre arătarea, spre minunea d'n aier — arătarea sboară ca un vultur mare, liniștit, ca 'n povești — deschide Negrea gura pentru cea din urmă dată și strigă: „Vivaaat, Vlaicu!“

Dar n'a fost strigăt — a fost numai un gălgăit de sânge — din gură. — Capul îi cade 'ndărăt.

Depart, departe s'aud „helicele“ aeroplanului, cum fac larmă, de par'că ar fi un bondar, pe care l'ai prins în palme... H

(Prelucrarea după K. Ettl.)

șire, de care românii au dat doar cea mai strălucită dovadă în acest războiu, sublocotenentul Rusu a căutat și i-a succes să-și facă soldații, ca să și valorizeze și o altă calitate prețioasă, proprie firii românești: spiritul de invenție.

Astfel s'a întâmplat, că mica, dar viteaza ceată a dat în localitatea Cadubestie de un detașament rusec mai restrâns la număr. Observând Rușii apropierea soldaților noștri s'au retras cu toții prin case și ascunzători baricadându-se acolo. Era deci evident, că Rușii adăpostii prin case, ca în niște cetățui nu puteau fi bătui decât numai scoși fiind afară de-acolo.

Sublocotenentul Rusu își bătea acum capul cum va putea scoate pe Ruși din ascunzători.

În timp ce comandantul se gândea, deodată ese dintre rânduri un soldat, un român din comitatul Solnoc Dobâca și — dispăre.

Peste puțin timp reapare apoi înșoțit de o ceată întreagă de — Rușii. Ii făcuse prizonieri!

— Ei și, cum ai putut face lucrul ăsta? îl întreabă sublocotenentul plin de mirare pe soldat.

— Cum să-l fac, răspunse acesta — iac'ăsa Eu văzusem, că o ceată mai mare de Ruși, se ascunse într'o casă. Mă apropiai deci tiptil de dânsa până sub un perete al ei. Atunci o luai fuga în jurul casei, trăgând câte 2—3 focuri de pușcă pe fie care fereastră. Rușii credeau, că e o armată întreagă în jurul lor. Și au pierdut dintr'o dată cu toții capul; nu mai știau, ce să facă. Atunci eu prind a le striga în gura mare să se predea, că sunt încunjurați de toate părțile de soldați de-și noștri. Muscalul săracu-prost, el crede tot. Toți și-au svârțit puștile pe fereastră și mi s'au predat. Și iac'ăsa i prinsei...

Cu timpul fama cetei sublocotenentului Rusu a prins a se lăți tot mai mult între Ruși luând proporții fantastice. Soldații ruși nu-și puteau de loc esplica cum mica ceată de Români luptă cu atâta hotărâre și dispreț de moarte. În superstiția lor credeau, că viteazul român dimpreună cu ceata lui stăteau în legătură cu — diavolul. Unde auziau numai, că ar fi Rusu, — fugeau mâncând pământul.

Odată primește viteazul sublocotenent porunca se împărtășie garnizoana rusească a orașelului Ketzman. Porunca a fost primită dimineața la 6 ore, iar peste un ciaz și jumătate fugeau Rușii, de credeai, că și-au pierdnit mințile. Atât de fără de veste i-a prins atacul Românilor, că bieții soldați ruși nici nu-și puteau da seama din ce direcție vine acest atac.

Tot astfel au pățit'o inaintea localității Zastovna din Bucovina de nord: Aici concentrează Rușii o armată destul de respectabilă care se compunea din cel puțin 6 regimente de infanterie, mai multe despărțăminte de mitralieze, precum și câteva tunuri. Sublocotenentul Rusu însă atâta i a hărțuit și dintr'o parte și din alta, că bieții Ruși nu se puteau orienta de loc. Nu știau cât de mare e armata care-i atacă. Comandantul rusec raportează superiorității sale următoarele: »E imposibil, ca să inaintăm, pentru-că se semnalează din toate părțile puternice trupe dușmane«. Și când colo era numai sublocotenentul Rusu cu mica ceată de Români.

Care-i taina biruințelor lui Rusu.

Succesele aceste se pot mulțami numai disciplinei de fer ce există în această ceată, precum și educației militare deosebite, decare și-a împărțit Rusu oamenii. Căci acești viteji par'că ar fi trăit în continuu în tabără, par'că de copii au fost obișnuiți cu primejdiile morții. Nu există piedecă pe care dânsii să nu îndrăznească a o delătura. Astfel un sergent din această ceată primește ordinul să taie niște îngrădituri de

sărmă, pentru a deschide calea spre Ruși. Se părea însă că acest ordin e imposibil de executat, deoarece Rușii bănuind intenția sublocotenentului trimiteau în continuu o ploaie de gloanțe spre cel loc. Sergentului însă nici că-i păsea. El pleacă liniștit taie sărmele și se reîntoarce.

— Ce-ai simțit în ploaia aceea de gloanțe? îl întrebă tovarășii.

— Zău nu era chiar lucru de glumă, dar pentru aceea, dacă ar fi lipsă aș merge încă o dată, nu maș da îndărăpt...

Deasemenea te pun în uimire gândurile, ce le au acești simplii soldați despre cinstea soldățească. Se întâmplase, că Rușii conform obiceiului lor jefuiseră un oraș bucovinean adunând vro-o șase lazi încărcate cu aur, argint și alte lucruri de preț. Ceata lui Ruau însă a dat peste transportul însoțit de o puternică trupă dușmană. Rușii au fost bătuți și împrăștiați, iar comorile au ajuns în mâinile vitezei cete care la rândul ei le-a trimis comandamentului absolut neatins. Să se observe, că această ceată era compusă din Români săraci lipiți și oameni cu familie grea năcăjiți de nevoile traiului. Nici comandantul lor nu e de loc avut. Iar control — nu era. Cu toate acestea n'a lipsit nimic, absolut nimic din imenzele bogății. Un corespondent de pe câmpul de luptă vorbind cu un soldat din această ceată și-a exprimat mirarea asupra acestor concepții de cinste soldățească într'adevăr nu tocmai de toate zilele. La ce soldatul a răspuns, întocmai, ca un școlar ascultător:

— Noi suntem soldați, noi nu suntem tâlhari. Așa ne-a spus-o aceasta comandantul nostru și așa vrem să fim...

Nu ne vom mira deci că Rușii au pus un premiu de peste o sută de mii de coroane pe capul unui astfel de comandant. Lucru, pe care nici eroicul sublocotenent nu-l exploatează. Astfel imputându-i odată Roda, că de ce se expune așa des în primejdiile morții, viteazul ofițer român îi replică cu o modestie demnă de ori-care erou din istoria Romanilor. »Ei și ce e, dacă mă nimereste glonțul? Fii sigur că nu s'a făcut prin aceasta o gaură în cer«.

Știrile Săptămîinii.

Sibiu, 22 Aprilie n.

Dela spitalul militar. — A murit următorii: *Ioachim Sămuiță*, infanterist la regimentul 8 de honvezi, din Căpâlnaș, comitatul Caraș Severin, de 32 ani, și a fost înmormântat Marți în 20 Aprilie n. la ora unu d. a. după ritul greco-oriental; infanteristul *Nicolau Galbin*, dela regimentul 23 de honvezi, din comitatul Alba inferioară, comuna Vurpăr, de 27 ani, și a fost înmormântat Marți, în 20 Aprilie n. la orele 2 d. a. după ritul greco-catolic; infanteristul *Ioan Bares* din Brînu, în Moravia, dela regim. 8 de infanterie, de 22 ani, și a fost înmormântat Marți în 20 Aprilie n. la orele 3 d. a. după ritul romano-catolic; infanteristul *Petru Ströder* din Timișoara, dela regim. 23 de honvezi, de 42 ani, și a fost înmormântat Marți în 20 Aprilie n. la orele 4 d. a. după ritul romano-catolic; *Nicolau Berkelle*, din Maramurăș, infanterist în regimentul de honvezi numărul 18, de 23 ani, și a fost înmormântat, Miercuri 21 Aprilie n. la orele 2 d. a. după ritul romano-catolic; infanteristul *Francisc Mészáros*, dela regimentul de honvezi numărul 18, din comitatul Vas, de 22 ani, și înmormântat Mercuri, la orele 4 d. a. după ritul romano-catolic; fruntașul *Stefan Morvai*, dela regim. de honvezi numărul 30, din comitatul Pesta, de 26 ani, și a fost înmormântat Joi, la crele 3 d. a. după ritul romano-catolic, toți din casa mortuară a spitalului de garnizoană diu loc.

Clubul Român din Viena a avut la Dumineca Tomii o convenire socială din cale afară de succesă. Sala dela „Magistrat“ a fost

ticsită, colonia română, meseriașii, militari răniți și din garnizoană, în frunte cu dl general Al. Lupu și dl Dr. Lazar Popovici, au petrecut în cel mai familiar mod, o seară care va rămânea o amintire plăcută. Dl președinte Ilie Radu, arhivar la »Consulatul General Român« salută oaspeții prin un discurs foarte frumos și le mulțumește pentru aparința D-lor într'un număr atât de conziderat, precum și pentru atențiunea D-lor, care o au față de societate etc. Predă apoi cuvântul dlui prim-secretar Al S. Iorga, care ține o conferință (a 42-a) din domeniul industriei naționale, vorbește despre școalele de industrie din Zakopane și Câmpulung și atrage atențiunea asupra necesității înființării astor fel de școli și în Ardeal și Bănat arătând cum statul este dator a face aceasta. — Conferința de peste o oră a fost ascultată cu mare atenție și a stârnit mari mulțumiri.

Expune și un plan de învățământ acomodată împrejurărilor locale și experiențelor mai noi făcute pe acest teren în institute simulate apusene.

Fostul general bulgar — prinț rusesc. După cum se anunță din Sofia, generalul bulgar Ratko Dimitrieff, care a trecut ca voluntar în armata rusească servind acolo cu acelaș rang, a fost ridicat de către țar la rangul de prinț. Generalul Dimitrieff a fost comandantul oștirilor, cari au împresurat Przemyslul.

Târgul de primăvară din anul curent se va ține în Sibiu în modul următor: târgul de oi în 26, 27 și 28 Aprilie, târgul de vite cornute în 29 și 30 Aprilie, târgul de cai în 1 și 2 Maiu, târgul de mărfuri în 3 Maiu. Observare: Tot meseriașul și comerciantul, care voește a-și desface mărfurile spre vânzare la acest târg, e dator a-și aduce cu sine certificatul de meserie (conform ordinațiunii ministeriale de sub Nr. 3858 VIII. din anul 1901). Sibiu, în 18 Aprilie 1915 *Magistratul orașenesc.*

Desmînțirea svonurilor de pace separate. »Fremdenblatt« din Viena scrie, că ziarele străine, dar mai ales cele franceze, au publicat de câțva timp niște svonuri despre pretinsele dorințe ale Austro-Ungariei de a încheia o pace specială cu Rusia. Pe această bază, aceste ziare fac niște comentarii senzaționale. Aceste svonuri, cari au fost desmînțite de mai multe ori, sunt fără nici un temei.

Concedierile pentru lucrul câmpului. (Comunicat oficial). Înă tot se explică greșit dispozițiile relativ la concedierile pentru lucrul câmpului. Se atrage deci din nou luarea aminte, că peste tot nu se acordă concedii soldaților, cari se află pe câmpul de luptă. Ori ce rugare în privința aceasta nu are rost. Pentru lucrul câmpului pot obține concediu pe cel mult 14 zile numai astfel de soldați, cari de acasă sunt economi, și se află de prezent în afară de frontul de luptă la formațiunile noi, la rezerve ori în serviciu local la diferite instituțiuni. Aceștia pot obține concediu, dar numai dela comandantul lor, către care se poate adresa sau direct soldatul sau prin organele administrative neamurile lui mai apropiate, cu cari are afaceri economice comune. Rugări ce se trimit ministrului se iau tot așa de puțin în conziderare, ca și rugări ce se capoartă la concedierea trupelor aflătoare în frontul de luptă.

Tunul de 42 centimetri. Inginerul Dr. Seume, inventatorul și constructorul tunului de 42 centimetri, a ținut zilele acestea o prelegere, în fața mai multor ingineri, despre invenția sa. Eată câteva interesante amănunte din prelegerea lui Seume: Tunul întreg cântărește 88.750 kilograme. Lungimea țevii e de cinci metri. Greutatea glonțului este de 400 kilograme, lungimea lui de 1 metru 25 cm. Părțile singuratică, din care se compune tunul, sunt în număr de 172, pentru a căror transportare se cer 12 vagoane. Fundamentul, unde se zidește tunul, are adâncime de opt metri. Ceteata Lăge a fost bombardată dela distanță de 28 kilometri. Siguranța de nimerire variază între 1 și 3 metri. La prima tragere asupra numitei cetăți au căzut 1700 soldați, la a doua tragere 2300 soldați. S'au tras cu totul 5 gloanțe. Namurul și Maubeuge au primit câte 2. Montarea tunului durează 25—26 de ceasuri; îndreptarea sa, după ce prin alte tunuri s'a stabilit distanța, ține 6 ore. Soldații de serviciu, când se descarcă tunul, poartă chipiuri apăătoare de urechi, ochi, gură și nas, și trebuie să stee întinși pe burtă. Pe un cerc de patru kilometri, de câte ori se sloboade tunul, se sparg toate geamurile edificiilor. O împușcătură costă 11 mii de mărci. Tunul acesta la care servesc 260 de oameni, este întreg subminat: în caz de pericol inginerul conducător e îndatorat să arunce în aer toată construcțiunea.

Cu ce se hrănește armata.

Boi, ce vor sluji drept hrană pentru armată, sunt duși în dosul frontului.

Viața în submarin. Comandantul Hansen dela submarinul german U 16, care a distrus un respectabil număr de vapare engleze și franceze, a comunicat unui ziarist câteva impresii din viața petrecută în submarin. Nervii omului a zis comandantul numit, sunt puși la grea încercare. Nu fiecare poate suporta viața din submarin. Dacă suntem în apropierea dușmanului, sau dacă vremea nu e favorabilă, vasul se scufundă în apă. Intrănsul domnește tăcere de mormânt; mașinăria electrică nu produce șgomot și iar apa fiind un bun conducător de sunet, adese auzim cum trece d'asupra noastră cutare vapor. Aerul cald, cu mirosul de ulei, nu este tocmai plăcut. Soldații la început sunt cuprinși de somnolență, la care nu prea pot rezista. Foc nu so face, pentru a nu consuma oxigenul. Zi de zi tău ori șed câte opt ceasuri pe un loc strâmt, cu ochii la periscop, privind mereu cu încordare, pentru a surprinde prada.

ECONOMIE

Sfaturile unui plugar luminat.

De C. Sandu-Aldea.

Oamenii cisluiau în mijlocul drumului; peste câteva zile trebuiau să iasă la seceră.

Unul din ei aduse vorba despre prețul grâului:

— Nu știu, măi băieți, dar Dinu alui Militaru ia totdeauna preț mai bun pe grâu ca noi. Și doar tot în țarina noastră îl seamănă și el.

— Da-i vorba — întrebă un moșneag — e grâul lui mai bun ca al nostru?

— Maai!

Ei, bine de-aia îl vinde și el mai bine.

— Dar de ce să fie oare al lui mai frumos ca al nostru?

— De! De ce?

— O fi știind el ceva că nu de geaba a umblat la școală.

— Se vede treaba!

— Oare al de vine 'ncoace nu-i el? —

întrebă un om din cîntă, ducând câteva clipe mîna stîngă în chip de streșină la ochi, spre a vedea mai bine.

— Ba-i chiar el! — răspuseră câțiva.

Oamenii tăcură de-o cam dată. Dar nu eră greu să le înțelegi planul lor. Vroiau să țină calea lui Dinu și să-l întrebe despre ceace aveau ei pe suflet.

Feciorul lui Simion Militaru se apropie de ei, le dete „bună vremea și se opri puțin la ei:

— Ce mai veste-poveste, flăcăi? Întrabă el.

— Ia punem și noi țara la cale, aci în mijlocul drumului.

— Și țara umblă tot cum știe ea, hai?

— Așa zău!

— Ba să ți spui eu drept — măi nepoate — de ce vorbiau Rumânii ăștia până 'a nu veni tu.

— De ce moș Zamfire?

— Vorbiau de grâul tău. Vroiau ei să știe de ce grâul tău e în todeauna mai frumos ca al lor?

— Ii fac fermece — răspuse Dinu rîzînd.

— Ba nu zău, fără glumă: de ce?

— Nu-i cine știe ce taină — răspuse Dinu. V'ăș desluși aci pe loc, dar n'am vreme, că vreau să mă repez până la ogorul meu, să văz de mai poate răbda grâul vie-o zi două.

Dar dacă vreți să mergeți cu mine, vă spun.

Oamenii să sfătuiră din ochi și câțiva din ei se îndreptară cu Dinu înspre țarina. Codașii satului începură a zâmbi pe supt mustață, fă-

când pe șireții, și o luară în spre cărciumă, zicându-și:

— Ducă-se ei! Noi facem tot cum am apucat din bătrâni!

Când ajunseră la ogorul lui, Dinu Militaru se opri și intră în grâu. Lăă lanul pieziș și mers ca la o svârlitură de băț. Apoi stătu în loc și se uită împrejur. Holda aurie, unduia ușor în strălucirea acelei zile de sărbătoare și spicele mari bine încărcate de boabe, se plecau, se îndoaiau și iar se ridicau mlădioase, ca și cum i ar fi spus „bine-ai venit! Bine-ai venit, stăpâne!“ Dinu rupse câteva spice și veni apoi cu ele la capul încului:

— Ce ziceți?

— Minune de grâu!

— Așa grâu mai înțeleg și ei!

— Știți voi de ce e grâul meu mai frumos? — întrebă Dinu.

— Știm dacă n'ei spune! — răspuseră câțiva,

— Mai întâi — urmă feciorul lui Simion Militaru — pentru că eu fac arătură mai adîncă de cât voi. Al doilea, pentru că eu aduc și 'mprăștiu bălegar pe cîmp. Și al treilea pentru că aleg sămînta,

— Ei, asta-i asta! Cum o alegi?

— Iată cum.

Și Dinu se apropie de holda ce veniă cap în cap cu holda lui:

— Frumuzele grâu și ăsta, dar prea are multă pălămidă și seceră.

— Da unde am avut eu timp să viu să plivesc și să săcăresc?

— Așa o fi, neică Radule — zise Dinu Militaru — dar dacă apucă de sa 'ncuibează odată buruiana rea 'ntr'un loc, anevoe o stărpești.

Spunînd așa, el intră în lan și culese câteva spice mai mari, cu cari veni la oameni.

— Uite și colea 'n marne vre-o două spice frumoase! — zise stăpînul ogorului.

— Le-am văzut eu, dar n'am vrut să le iau — răspuse Dinu.

— Păi de ce, măi nepoate, că-s destul de frumoase!

— Iacă de ce, neică Radule: Firele care cresc mai la margine, au mai multă lumină, poate și mai multă hrană și nu e de mirare dacă găsim printre ele unele cu spice mai frumoase. În lăuntru lanului toate au avut parte de tot atîta lumină, de tot atîta umezeală, de tot atîta hrană. Dacă dar în lăuntru lanului se găsesc spice și mai frumoase, asta e semn că se trag din boabe mai rodnice și pe ele pun ochii. Dar nu mă uit numai la spic. Mă uit la toată tufa de grâu dela care vreau să-l rup, să văz dacă e bine înfrățită. Dacă nu e bine înfrățită, nu rup spice din ea. Dacă are prea mulți frați, iar nu iau spice din ea, pentru că nu toți frații cresc odată ci pe rînd, așa că la vremea seceriișului o să am un spic-două bune și încolo niște lăcuste de spice. Dacă însă tufa are trei-patru frați, toți cam de o potrivă, atunci rup din ea spicele ce mi-au îndreptat băgarea de seamă asupra lor. Se înțelege că nu rup spicele de cât când s'au copt.

— Până aici sm înțeles tot. De aici încolo, ce mai faci?

— Stai, cumetre, că-ți spun acum.

Dinu își răsuci o țigare, o aprinse, trase două fumuri din ea și apoi urmă:

— Să zicem că mi-am ales spicele pe cari le-am găsit eu mai frumoase. Viu cu ele acasă și întind pe prispă o velință, apoi tai cu foarfecile vîrful și cotorul fiecărui spic.

— Da de ce? — se grăbi să întrebe un moșneag.

Va urma.

La ce cinste a ajuns cucuruzul.

Cucuruzul (păpușoiul) a făcut un pas înainte pe cale și dacă încă nu a fost pus pe aceeași treaptă cu grâul și celelalte cereale și leguminoase, pe cari omenirea le caută astăzi, cu prețul aurului, el a câștigat totuși un loc de cinste în stima publicului.

Era într'adevăr o vreme și nu tocmai îndepărtată, nu e poate nici un an de când porumbul era ținut de unele popoare, ca o hrană nedemnă de un om civilizat, iar acei cari se hrăneau cu făina lui erau botezați cu d'spreț de „mămăligari“. Porumbul era bun cel mult pentru hrana animalelor, pentru scoaterea alcoolurilor industriale și atît de mare era desconsiderarea lui în cât era pus mai pe jos de cât însuși cartoful, care conține totuși mai puțin nutreț decît dînsul.

Și faptul se petrecea nu numai în Germania și în alte țări, dar chiar și în România, unde porumbul este hrana țăranului și doar, la zile mari și ca o întâmplare a gustului, stomachurile răsfatate poftesc mămăliga!...

Și deodată, ca prin farmec, porumbul se înalță în stimă mare și de unde până ieri, nu era bun de cât pentru prăsirea animalelor, el devine obiect de ceartă și neînțelegere pentru lumea întregă.

Popoarele cari 'l disprețuiseră, până în momentul din urmă, încep astăzi să'l cinstească și să'i descopere calități, pe cari mai înainte nu le vedeau.

Bietul porumb, atît de defăimat este ridicat la rangul grâului și pe biletele de tramvai din Viena și alte mari orașe, încep să se tipărească rețete pentru fabricațiunea mămăligii, transformată de necesitățile timpului în „polenta“ (nume italianesc dat ei).

Iar pentru ca cinstirea lui să fie completă și cu atît mai strălucită, porumbul își face apariți sub formă de mălaiu și de mămăligă, în casele cele mai aristocrate și în birturile cele mai elegante din centrul Europei și prețul său, pe piață se urcă, într'un mod următor:

De la 100—1200 coroane vagonul opritul porumb trece la 1500, pentru a ajunge, înă de astă toamnă la 2000 cor. și el nu se oprește aici. Astăzi un vagon de porumb se vinde cu 3500 până la 3700 cor., — cifră fabuloasă pentru un aliment bun numai pentru „Valachi“, ori pentru dobitoace — și tendința de urcare a prețurilor de vânzare se păstrează.

Iar în vremea aceasta «mămăligarii», mîncătorii aceștia de mămăligă, se sperie. Dacă porumbul este atît de căutat, nu vor avea ei înșii cu ce să se hrănească și atunci „mămăligarii“ încep să se agite.

Dar nu e numai cinstirea și înălțarea porumbului la un rang ce n'a ocupat niciodată. E și răzbușarea lui, la care asistăm astăzi și niciodată cineva nu și-a podepsit adversarii, cu mai multă cruzime, ca... porumbul.

Adevărul e că și rabia de mult. Sunt veacuri de cînd porumbul duce în spate disprețul și defăimarea pentru binele ce făcea omenirii și pentru aceasta bărfire, el începe mai întăiu prin a se arăta la mesele celor cari l'au poaegrit mai mult.

Apoi se mai răzbușă prin colosala urcare de prețuri, pe care o împune defăimătorilor săi.

E cea mai teribilă răzbușare ce a putut-o vreodată visa un suflet răutăcios și văsînd astăzi pe acea a porumbului, am putea presupune, că și cerealele au un suflet.

S—l,

Redactor responsabil: Dr. Ioan Broșu.

Pentru editură responsabil: Ioan Hereș.

Tiparul: „Tipografia Poporului“

Insoțirea de credit din Dombos.

Convocare.

Membrii „Insoțirii de credit din Dombos” să invite prin aceasta în virtutea §-lui 20 din statute, la

a III-a adunare generală ordinară,

care se va ține în sala școlii gr.-or. din loc la 2 Maiu st. n. 1915 la orele 2 p. m.

Obiectele:

1. Raportul anual al direcțiunii, Bilanțul anului 1914 și raportul comitetului de supraveghiere;
2. Distribuirea profitului realizat;
3. Eventuale propuneri.

Direcțiunea.

Contul Bilanț la 31 Decembrie 1914.

Activa — Vagyon	Mérleg számla 1914 évi december hó 31-én	Pasiva — Teher	
	K f	K f	
Cassa în numărar — Pénztár készlet	6.92	83 cvote à 20 K. — Üzletrészek	1,660 —
Imprumuturi — Köcsönök	32,288.52	Fondul de rezervă — Tartalék alap	840.10
Mobilier — Felszerelés	265.28	Depuneri spre fructificare. — Betétek	10,628.56
Spese de fondare — Alapítási költségek	267.85	Reescont — Visszleszámítás	20,298.—
Interese restante — Hátralékos kamatok	1,000.02	Interese transitoare anticipate — Átmeneti ka- matok	189.52
Cvota restante — Hátralékos üzletrészek	60.—	Profit curat — Tiszta nyereség	281.41
	33,888.59		33,888.59

Contul Profit și Perdere.

Debit — Kiadások	Nyereség és vesztés számla.	Credit — Bevételek	
	K f	K f	
Interese după depuneri. — Betéti kamatok	654.95	Interese și proviziuni — Kamatok és jutalékok	3,214.16
Int. după reescont — Visszleszámítási kamatok	1,544.64		
Spese de administrare — Kezelési költségek	131.62		
Remunerație — Tiszteletdíj	215.—		
Dare directă, arunc comunal, comitatens, etc.	196.48		
10% dare după interese depunerilor — 10% betéti kamat adó	65.50		
Amortizări — Leírások	100.50		
Porto-poștal — Porto	24.06		
Profit curat — Tiszta nyereség	281.41		
	3,214.16		3,214.16

Dombos la 31 Decembrie 1914.

Dombos, 1914. évi december hó 31-én.

Direcțiunea: — Az igazgatóság:

Ioan Schiau, m. p.
președinte — elnök.

Ioan Drăghiciu, m. p.
contabil — könyvelő

Nicolae Drăghiciu, m. p.

Niculae Husari, m. p.

George Neogosi, m. p.

Subscrisul comitet am examinat contul prezent și l-am aflat în consonanță cu registrele „Insoțirii”.
Alulirott bizottság jelen számlákat megvizsgáltuk és a szövetkezet könyveivel összhangzóknak találtuk.

Dombos, la 14 Martie 1915.

Dombos, 1915. évi március hó 14-én.

Nicolae Boeriu, m. p.

Ioan Muntean, m. p.

Lazar Boeriu, m. p.

Ioan Șoneriu, m. p.

Andrieu Boeriu, m. p.

Solomon Boeriu, m. p.